

1 ВЕРЕЗНЯ 2022 РОКУ, КИЇВ

Київський залізничний вокзал ревів. Десятки тисяч ніг бігли крізь нього, тисячі тіл тулилися на кріслах, сиділи під стінами і на підлозі, тупали сходами, юрмилися на перонах. Тисячі ротів кричали, говорили, шепотіли, сварилися, і всі повторювали, думали й вигукували одне слово.

«Війна!»

Він вийшов зі стіни зали очікування. Марою проступив крізь мармурове облицювання і завмер, ховаючись у тіні, куди не досягало тьмяне світло величезних люстр. З виду — худенький, низькорослий підліток із землистим обличчям, у подертій, колись давно пошитій із мішковини куртці з вицвілими літерами «АРА» на боці. Але цілком справжній і тілесний, тож на нього ніхто не звернув уваги. Один із тисяч біженців, які штурмують евакуаційні потяги. Якби тільки не очі: чорні, без білка і райдужки.

Та хто приглядається до чужих очей у такий час? Усі тікають від балістичних ракет і танків.

Війна, війна, війна.

Він вбирив її з повітря, думок, із грозового гуркоту над Містом, із вечірніх сутінок, тож божевільно всміхнувся і вишкірив жовтуваті, мов київська цегла, зуби.

Людська вкотре зіпсували свої нікчемні життя. А йому подобалися їхні розпач і тривога, їхня смішна метушня. Його ненависть до людей була давньою та в'язкою. Нехай посмакують, відчують, як то — коли дім твій у руїнах, а життя висить на волосині. Коли все, що ти любив, спаскуджене.

Він відчував це сотні років. Та нарешті відплата близько. Усе мало змінитися. І чергова людська війна явилася так вчасно.

Він роззирнувся й неспішно, ледь пританцьовуючи, пішов крізь юрбу. Він плів Танок своєї перемоги.

Шукав Своє. І Себе.

2

— Чай, вода, бутерброди. Якщо потрібна медична допомога, скажіть мені, я відведу до лікаря.

Дівчина-волонтерка тримала великий термос і тацю з їжею, ішла крізь ряди людей у залі.

— А каву зробите? — тихо й непевно звернувся до волонтерки чоловік із посірілим обличчям.

— Та запросто!

Дівчина зупинилася, стала зручніше, щоб не перечепитися через сумки на підлозі, відгвинтила кришку термоса і стала наливати окріп у стаканчик.

— Скільки з мене? — нервово уточнив чоловік.

— У нас усе безкоштовно. Вам із цукром?

— Навіть цукор?! Вау... — чоловік утомлено поклав голову на руки.

Дівчина передала йому стаканчик і попрямувала далі. Навколо громадилися валізи, переноски з котами і собаками, юрмилися дорослі, діти. Плач, розмови, суперечки, уривки відео із соцмереж, які люди дивилися на телефонах. Дехто був вбраний у геть домашнє — спортивні штани, заяложені кофти — або ж у надто легкі куртки.

— Дівчино, дівчино, а ви тут по гуманітарці главна? А у вас якогось пальта нема? І штанів! Бо бачте, у чім втекли, мало не голі...

— Є трішки одягу на вас і вашу дитину, спробуємо підібрати! — гукнула волонтерка жінці через прохід. — Беріть поки що чай, гарячий!

— Як вас звати, дівчино, я за вас молитимусь! — торкнулася її руки пані у хустці. Жінка тримала на колінах kota.

Волонтерка зашарілася.

— Юля. Юлія. Дякую. Ось, візьміть чаю, — вона простягнула жінці стаканчик. — Пийте на здоров'я. Я сама в 14-му році з Донецька виїхала. Все розумію...

Дівчина рушила далі, пропонуючи чай і їжу, — аж до краю проходу. Там, вмостившись із ногами на сидінні, супилася темно-русява, коротко стрижена дівчинка років дванадцяти, у джинсах і курточці кольору хакі, з книжкою-мальописом у руках.

Поряд сиділа старша жінка, елегантно сива, у стильному зеленому пальті. Втім, на ліктях і переді одєжини проглядали плями багнюки — схоже, власниця не раз і не два падала на землю. Жінка притримувала плечем телефон, одночасно копирсаючись у невеличкій сумці.

— Що по тканині, є інформація?.. — жінка вислухала відповідь, кивнула. — Так, так. Все зупиняємо, всі замовлення... Далі в роботу — розгрузки і все, що я скинула по списку. Я?.. — жінка кинула оком на дівчинку поруч. — Ми з Катею вже в Києві, слава богу, живі. Маю вивезти її. Але я на зв'язку, чуєш! Кому з наших треба вивезти дітей, хай набирають, дам контакти в Польщі, телефони надійних людей. Там великий будинок, на перший час помістимося, всі умови... Зарплату? Ох... Так, зберігатиму всім. Доки можу. Давай, на зв'язку!

Старша пані закінчила розмову, видобула з косметички помаду й люстерко і заходилася підфарбовувати губи. Руки в неї трусилися, помада лягала криво, однак жінка уперто витирала її і бралася до справи наново.

На підлозі біля жінки і дівчинки сиротливо тулилася друга дорожня сумка, вся у брудних розводах, із потворною діркою вгорі.

Дівчинка роздратовано пропекла свою супутницю поглядом.

— Ба, навіщо ти це робиш?

— Що саме?

— Фарбуєшся.

— Хочу мати нормальний вигляд, — сухо відгукнулася жінка.

— Ну й тупо, — дівчинка закрилася аж до носа своїм мальописом.

Юля глянула на обкладинку: озброєний лупами гурт підлітків, серед яких хлопчик на колісному кріслі у смішній шапці-сові, розглядали сліди на березі річки. «П'ятірка детективів із Ірпеня». Найпопулярніший дитячий мальопис минулого року. Юля ще мріяла долучитися до команди художників цього циклу!

«Годі», — осмикнула вона себе. Тепер не до малювання книжок. І невідомо, чи дійде до того хоча б колись. Та й із міста Ірпінь надходять геть недитячі новини: підірваний міст, палаючі будинки, танки на вулицях. Що вже казати про Гостомель, де вже кілька днів не стихають бої за військовий аеродром! По всіх містах України — від білоруського кордону на південь — безперервно били балістичні ракети. Висотка навпроти Юлиного дому постраждала: з неї ракетою вирвало шматок у кілька поверхів. В іншому районі вигоріла дев'ятиповерхівка.

Люди виїжджали з Києва і передмість — у надії, що армія швидко дасть раду з ворогом, а потім можна буде повернутися і все полагодити.

— Катю, очі зіпсуєш! Бачиш, що вже вечір, світло тут тьмяне. Як хочеш читати, підсвіти собі телефоном, будь ласка! — жінка в зеленому пальті потягнулася по смартфон дівчинки, що лежав на підлокітнику крісла. Та онука виявилася спритнішою: схопила мобільний та піднесла руку вгору, щоб бабуся не дістала.

— Ліхтарик батарею садить ще сильніше, ніж дзвінки! — заперечила Катя. — А раптом мама дзвонитиме? І ти ж сама казала, щоб я їй не дзвонила, бо ми економимо заряд!

— У нас можна підзарядитися, є павербанки, не хвилюйся, — спробувала розрадити дівчинку Юля, що якраз порівнялася з її кріслом.

— От. Чула? Можна дзвонити, скільки хочеш! — злісно кинуло бабусі дівчисько. Поклало телефон на коліна й натиснуло кнопку виклику. Екран забарвився рожевим, на ньому висвітилося слово «Мама».

«На даний момент абонент не може прийняти ваш дзвінок...»

Стильна пані перевела очі з онучки на телефон. У неї затрусилися губи — та вже за мить вона знову стиснула їх.

— Чаю, бутербродів будете?

Жінка розгублено підвела очі на Юлю, ніби не цілком розуміла, що саме дівчина-волонтерка їй говорить.

— А ще у нас є нитки, шітки, вологі серветки, можемо допомогти, якщо треба полагодити чи почистити одяг...

«На даний момент абонент не може прийняти ваш дзвінок... The subscriber cannot receive your call at the moment...» — довбив і довбив електронний голос із телефону дівчинки.

— Так, чаю будемо, все будемо, звісно! — раптом немов прокинулася стильна пані. Підскочила і стала набирати з таці бутерброди. — Катрусю, тобі з сиром? Із шинкою?

Юля простягнула жінці пластикову тарілку, щоб зручніше було накладати, і заходилася наливати чай.

— Катю, де вже знову твоя шапка? Тут жахливі протяги!

Стильна жінка поставила тарілку на сидіння, витягнула з прорізу між кріслами жорстоко запхнуту туди шапку і спробувала натягнути її на дівчинку. Підлітка смикнулася, ледь не підбивши Юлину руку зі стаканчиком чаю.

— Катю! — обурилася жінка.

— Що «Катю»? — підвищила голос дівчинка. — Ба, відчепись! Я не хочу їсти! — вона люто зірвала з себе шапку і надійно всілася на неї.

— Припини. Візьми бутерброд і чай. Ти маєш хоч щось з'їсти! Вибачте, будь ласка, — озирнулася на Юлю Катина бабуся. — І відклади телефон. Все одно в цьому немає сенсу... зв'язку все одно немає. Вони озвуться, щойно зможуть, — губи жінки знову затремтіли, та вона опанувала себе й широко, показово всміхнулася.

— Гм... Гр.. Ш-ш-ш... — раптом прокашлявся гучномовець. — Евакуаційний потяг номер — ш-ш-ш — Київ — ш-ш-ш — буде прийнятий на дванадцяту колію.

Зала очікування стихійно підхопилася, у дверях завирувала штовханина, люди хапали речі, мерщій пропихаючись до виходу в надії добігти першими і зайняти бодай краєчок сидячого місця.

Катина бабуся теж схопилася за сумку й заметушилася.

— Все, все. Час. Дякуємо вам, — неуважно кинула вона Юлі. — Катрися, давай. Нам час, дай руку. Там вже темно, тож міцно тримайся, не відходь від мене. Зараз головне — сісти.

— Я нікуди не піду, ба, — рівним голосом сказала дівчинка, проте за загальним шумом і метушнею бабуся її не почула. Відвернулася до сумки і якийсь час сліпо намацувала простягнуту руку онучки.

— Катю, швидше! Чи ти хочеш стояти всю дорогу?! — бабуся озирнулася, вхопила дівчинку за рукав і з силою смикнула — аж та з'їхала з сидіння.

— Я нікуди не піду! Не піду! Не піду! Чула? Я! Нікуди! Не! Їду! — голосно закричало дівчисько. — Тато ж ясно сказав: у разі чого зустрінемося на вокзалі!

Обличчя жінки болісно скривилося.

— Але ми мусимо, Катю. В Польщі безпечно. Там нас чекають. Тато і мама понад усе хотіли б, щоб ти була в безпеці. Ми... мусимо, Катрусенько... бо...

— Бо їх більше немає? Скажи мені правду, ну! — просто-таки закричала дівчинка, аж кілька людей поряд підстрибнули

і злякано озирнулися. — Ти так думаєш, відколи побачила фотку тієї машини! Я бачила, на що ти дивилася! А тепер кажеш їхати, бо нам немає на кого чекати?! Скажи це, ну?!

— Нічого невідомо. Нічого ще зовсім-зовсім невідомо, — пробелькотіла бабуся, проте не надто впевнено. — Але твої батьки... доручили тебе мені. Доручили доправити тебе в безпеку. Тож припини істерику. Ходімо, — вона рішуче вхопила дівчинку за руку, іншою взялася за сумку і потягла онучку до виходу. Дівчинка пручалася.

Юля ступила було за ними, сподіваючись допомогти, переконати — аж раптом сталося дивне.

Дівчинка рвонулася й таки вивільнила руку. Вони з бабусяю на той час уже були біля дверей, затиснуті натовпом. Стильна пані встигла хіба що охнути, і її негайно відтерло від онуки натовпом.

Юля кинулася на допомогу. Вона добре бачила, як дівчинка відступила до стіни, явно намагаючись сховатися. А тоді поряд із нею вигулькнув худенький хлопчик у подертій старій куртці. Обличчя його смикнулося, скривлене посмішкою, що не торкалася чорних очей. Посміхом клоуна-маніяка. Юлі навіть здалося, що він шкіриться просто до неї, та, можливо, він лише посміхався у простір — до всіх людей, що метушилися навколо. Він раптом скинув руку, схопив Катю ззаду за шию і...

...діти зникли. Втягнулися у стіну, як дим у витяжку!

Юлин термос із гуркотом полетів на підлогу.

— Катю! Катю! Катрусенько! Де ти? Катю! — кричала Катина бабуся, з усіх сил пробиваючись назад до зали проти руху натовпу, що пер назовні. — Де моя дитина? Дівчинка! Ви бачили? — вона нарешті вилетіла з тисняви просто до Юлі, що й досі оторопіло витріщалася на стіну.

— Де моя Катя? Вона щойно була тут! Де вона?! Куди вона побігла?